

LOTYNIU
AMERIKOS
NOVELĖS

RENE MARKESAS

ORASIJAS KIROGA

FELISBERTAS ERNANDESAS

CHUANAS KARLAS ONETIS

ALFREDAS GRAVINA

MARIJAS AREGIS

CHOSE RAFAELIS POKATERA

ARTŪRAS USLARAS PJETRIS

Lotynų Amerikos novelės

Apie autorius

<i>Iš ispanų k. vertė Valdas</i>	
Petrauskas	
Si nauja freska viršum anos senos freskos	346
<i>Iš ispanų k. vertė Valdas</i>	
Petrauskas	
Pagalvė	358
Spygliuota viela	362
<i>Iš ispanų k. vertė Valdas</i>	
Petrauskas	
Balkonas	372
<i>Iš ispanų k. vertė Valdas</i>	
Petrauskas	
Veidas su nelemties ženklu	385
Namas kopose	412
<i>Iš ispanų k. vertė Valdas</i>	
Petrauskas	
Audra	423
<i>Iš ispanų k. vertė Vidas</i>	
Račius	
Šulinys	434
<i>Iš ispanų k. vertė Valdas</i>	
Petrauskas	
Šalta moteris	444
<i>Iš ispanų k. vertė Stasė</i>	
<i>Fantonytė</i>	
Dūmų pasaulis	454
Simeonas Kalamaris	468
<i>Iš ispanų k. vertė Valdas</i>	
Petrauskas	
.....	491
.....	499

Famas

PAGALVĖ

Visas medaus mėnuo jai buvo ilgas šiurpo metas. Švie-
slaplaukė, angeliška, drovi, ji svajojo vaikiškai papaikloti, bet
griežtas vyro būdas iškart atšaldė jos jaunutę širdį. Ir vis
dėlto jinai labai ji mylėjo ir kartais vakare, kai juodu grž-
davo sykiu gatve, virpėdama slapčia dirstelėdavo į aukštą,
stotingą Chordaną, jau kokią valandą be žodžių žingsniuo-
janti šalia. Jis irgi mylėjo ją be galio, tik nenorėjo išsiduoti.

Tris mėnesius — susituokė jie balandyje — juodu džiaugė-
si savo laime.

Be abejo, ji būtų geidusi, kad pagaliau prasiblaivyti ta at-
šiauri meilės padangę, kad laisviau, nevaržomiau lietusi švel-
numas, tačiau ją vis trampė atsainus vyro veidas.

Namai, kuriuose gyveno, kélé jai virpuli. Tylaus kiemo
baltumas — frizai, marmurinės kolonus ir statulos — darė jai
rudenišką užburtų rūmų įspūdį. Viduje ledinis aukštų lygu-
telių sienų spindesys dar labiau gniaužė širdį nenumaldoju-
šalčiu. Einant per kambarius, žingsniai taip skambiai aidėda-
vo visuose namuose, lyg juose ilgal niekas nebūtų gyvenęs.

Šiame neįprastame meilės lizdelyje Alisija praleido visą
rudenį. Galų gale ji nusprendė palaidoti savo mergystés sva-
jas ir gyveno lyg apsnūdusi tuose priešiškuose namuose, giné-
šalin mintis ir stengési nieko negalvoti, belaukdama pareinant
vyro.

Nieko nuostabaus, jog ilgainiui Alisija émė pamažu blogti.
Kartą ji lengvai susirgo influenca, liga klastingai užsitempi-
ne kaip nenorėjo paleisti jaunos moters iš savo nagų. Pagaliau
vieną pavakarę ji įstengė išeiti į sodą, pasirémusи vyro ran-
kos. Abejingai žvalgési aplink. Staiga Chordanas, didžio švel-
numo pagautas, lipšnai paglostė jai galvą; ji pratrūko verkti
ir puolė jam ant kaklo. Ilgai verkė, kol išverkė neišsakyta
baimę, ir kuo švelniau jis ją glostė, tuo graudžiau ji kükčio-

jo. Pamažu rauda nuslopo, bet ji vis dar stovėjo įsikniaubusi jam į krūtinę, nejudėdama, netardama né žodžio.

Po tos pavakarės daugiau ji nebesikėlė. Rytoaus dieną atsibudo praradusi bet kokias viltis, Chordano gydytojas atidžiai ją apžiūrėjo, įsakė nesikelti iš lovos ir nesijaudinti.

— Nežinau,— tarė Jis Chordanui pusbalstu, žengdamas į gatvę.— Niekaip nesuprantu, iš kur tas silpnumas. Nei vemia, nei ką... Jeigu rytoj iš ryto bus kaip ir šiandien, tučtuoju mane pakviesk.

Kitą dieną Alisija pasidarė dar blogiau. Chordanas sukvietė konsiliumą. Gydytojai nustatė nepaprastą, niekuo neįpažinkinamą mažakraujystę. Alisija nebealpo, bet buvo alšku, jog prie jos sėlinia mirtis. Visą dieną miegamajame degė žvakės ir viešpatavo tyla. Slinko valandos, o miegamajame — né garso. Alisijā snūduriavo. Chordanas kojos nekėlė iš svetainės, kur taip pat degė visos šviesos. Be paliovos vaikščiojo iš kertės į kertę. Kiliimas slopino jo žingsnius. Kartais užsukdavo į miegamajį ir vaikščiodavo palei lovą, tolydžio stabtelėdamas prie galvūgalio pasižiūrėti į žmoną.

Netrukus Alisijai émė vaidentis, šméklos iš pradžių plaukiojo ore, paskui nusileido žemyn. Neapsakomai išplėtusi akis, jauna moteris blaškėsi, vis žiūrėjo į kilimą čia vienoje, čia kitose lovos pusėje. Kartą naktį įsistebiliijo į vieną tašką. Paskui išsižioko, lūpas ir nosi išmušė prakaltas.

— Chordanai! Chordanai! — sušuko sustingusi iš siaubo, vis neatitraukdama akių nuo kilimo.

Chordanas įbėgo į miegamajį, ir Alisija, ji pamačiusi, išgästingai sukliko.

— Čia aš, Alisija, aš!

Alisija pažvelgė į ji sumišus, pažvelgė į kilimą, vėl nukreipė akis į vyrą ir po valandėlės apsiramino. Nusiypsojo, paémė jo ranką ir kokį pusvalandį glostę virpėdama.

Dažniausiai ją lankė viena šmékla — būtybė, panaši į žmogų, idėmiai spoksanti į ją nuo kilimo.

Gydytojai jos neapleido, bet visos jų pastangos buvo berždžios. Jų akyse geso moteris, blyško diena dienon, valanda valandon, o kodėl — nežinia. Per paskutinį konsiliumą Alisija gulėjo kaip negyva, o jie vienas po kito auskultavo tą ne-

judrų kūną. Ilgai žiūréjo į ją tylėdami, paskui suéjo į valgo-majį.

— Ką g... — patrauké pečiai jos gydytojas, netekęs jokios vilties. — Atvejis rimtas... Nieko kito nebelineka kaip laukti...

— To tik man betrūko! — sušvokštė Chordanas. Ir su-barbeno pirštais į stalą.

Alisija merdéjo klejodama. Dieną jos liga neprogresavo, bet užtat rytą moteris atsibusdavo be lašelio kraujo, veik be nuovokos. Atrodė, jog nakčia gyvybė plūsta iš jos drauge su krauju. Pasibudus jai būdavo toks jausmas, kad ji surišta vie-lomis ir prirakinta prie lovos. Trečią dieną ji nebegalėjo nékrustelėti. Pajégé nebent vos pakreipti galvą į šoną. Neleido niekam liesti lovą nei taisyti pagalvés. Vakaro šméklos dabar jau slankiojo aplink kaip pabaisos, rangési pas ją į lova-ropojo antklode.

Paskui ji suvis prarado sąmonę. Paskutines dvi dienas kle-jojo pusbalsiu be atvango. Žvakės gūdžiai tebedegé ir mie-gamajame, ir svetainéje. Kraupioje namų tyloje buvo girdéti vien monotoniški ligonés klejojimai ir duslūs Chordano žings-niai.

Pagaliau Alisija mirė. Véliau tarnaité jéjo nurengti lovą ir suglumusi įsistebilijo į pagalvę.

— Pone! — pusbalsiu pašaukė ji Chordaną. — Man rodos, pagalvė sutepta krauju.

Chordanas žengé artyn ir pasilenké prie lovos. Iš tiesų, abipus įduobtos vietas, kur gulėjo Alisijos galva, ant užvalka-lo matési tamsios démelés.

— Lyg kokie gyliai, — valandéle žiūréjusi, sušnabždėjo tar-naitę.

— Kilstelék prie šviesos, — taré Chordanas.

Tarnaité kilsteléjo, bet tuoju pat numeté pagalvę ir per-blyškusi, virpédama įsmeigé į jí akis. Nežinia kodél pajuto, kaip jai šiaušiasi plaukai.

— Kas yra? — dusliu balsu paklausé Chordanas.

— Kad labai sunki, — suvapéjo virpédama tarnaitę.

Chordanas pakélé pagalvę: iš tiesų atrodé neįprastai sunki. Nešini pagalvę, juodu nuéjo į valgomajį, ir ten, ant stalo, Chordanas staigiai perrézé péiliu ir užvalkalą, ir impilą. Pakilo dėbesis pükų, ir tarnaité suklyké iš siaubo, mėlungiškai

spausdama
krutino
kamuolys
Kas n
prie smil
pastebima
kraujo —
moteris n
davo. Per
Sios P
mis aplin
tinka žmo
galvėse.

spausdama sunertas rankas prie krūtinės. Plunksnose iš lėto krutino gauruotas letenas dideliausia pabaisa, glitus gyvas kamuolys. Buvo toks išpampęs, jog sunku ir apsakyti.

Kas naktį, Alisijai atgulus, slapčia kaišiojo savo čiulptuvą prie smilkiniu ir gérę kraują. Įgylimas būdavo beveik nepastebimas. Iš pradžių parazitas negaléjo per daug čiulpti kraijo — kasdien vis būdavo supurenama pagalvė; tačiau kai moteris nebevaliojo pasijudinti, čiulptuvo jis jau nebeatplėšdavo. Per penkias dienas ištrauké visą Alisijos kraują.

Šios paukščių erkés, paprastai be galio mažytés, tam tikromis aplinkybémis ima baisiausiai augti. Atrodo, joms ypač tinka žmogaus kraujas, ir dažnai gali jų aptikti pūkinėse pagalvėse.